

Nov grob

JOVO POPOVICH

Preminil je Jovo Popovich, star 61 let, stanujoč na 1172 E. 58 St. Doma je bil iz Žumberaka. Delal je 43 let pri Jones and Laughlin Co. in je bil sedaj upokojen. Bil je član društva št. 21 HBZ in društva Rade Njogoš.

Tukaj zapuška soprogo Katherine, in dve hčeri Mary in Anna. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 10. uri iz Golubovega pogrebnega zavoda, E. 47 St. in Superior Ave., v cerkev sv. Nikola.

RAZNE VESTI IZ SVETA

V Teheranu se je razprava zoper Mossadegha spremenila v pravo politično agitacijo. Komunisti so razširili proti-vladne letake, Mossadegh sam pa uganja na razpravi pravo obstrukcijo. Enkrat je bolan, zopet zaspi, zopet odgovarja in zopet zahteva, da se sodišča, kot nepristojna kratkoma umakne. Zunaj poslopja so postavljene tanki in močne vojaške straže.

Med Ameriko in muslimanskim Pakistanom je prišlo, tako se zatrjuje v Londonu in v Washingtonu, do dogovora, po katerem bo Amerika dobila tudi v Pakistanu vojaška oporišča.

Predsednik Eisenhower odputuje danes popoldne v prestolico Kanade, Ottawa, kjer bo ostal do sobote. Namen obiska je na eni strani prijateljskega značaja, na drugi strani pa namenjen razgovorom o zboljšanju trgovine med obema državama.

Da se preprečijo smrtne nesreče otrok, ki se igrajo z zapuščenimi hladilniki, so clevelandski inženirji zaposleni pri podizanju, ki producirajo hladilnike, sklenili, da brezplačno razstavijo take hladilnike, samo da jih kdo pokliče.

CHURCHILL NE GRE PO NAGRADO

LONDON, 11. novembra—Dne 10. decembra bi moral biti Winston Churchill v Stockholmu, kjer bi prejel Nobelovo nagrado za literaturo. Ker se pa konferenca treh zapadnih veslesil na Bermudi začne dne 4. decembra, Churchill ne bo mogel iti v Stockholmu. Churchill je javil, da je njegova prva življenjska dolžnost, da vrši posle, ki so v zvezi z njegovim uradom kot predsednikom britanske vlade.

Šola oropana

Neznani zlikovci so snoči vdrli v šolsko poslopje Coventry Elementary šole na 2826 Euclid Heights Blvd., v Cleveland Heightsu, in odnesli \$19.68 v gotovini, stroj za rekordiranje, stroj za igranje plošč, in ročni tipkarski stroj. Lopovi so odstranili vrata, da so prišli v notranjost šole, kjer pa niso razdejali ali prebrskali posameznih šolskih sob, le iz pisarne so odnesli kar so mogli.

Občni zbor C.I.O. v Clevelandu; začne se v ponedeljek

V Clevelandu se mudi predsednik delavske organizacije C.I.O. Walter Reuther s člani izvršilnega odbora unije. Vrhijo se važni sestanki unijskih voditeljev, ki pripravijo vse potrebno za občni zbor unije, ki se začne prihodnji ponedeljek 16. novembra in bo trajal polnih pet dni. Občni zbor C.I.O. je važen radi trenutnega političnega položaja v Ameriki in sodobnih delavskih zahtev.

Tudi centralna unija C.I.O. ima na programu debato o sporazumu z unijo A.F.L., da se organizaciji med seboj ne napa-data, ko gre za pridobivanje novega članstva in da druga drugi pripoznata pravico kolektivnega zastopstva delavstva tam, kjer je ta pravica bila priznana ali eni ali drugi uniji, čeprav sta pri istem podjetju dve uniji. Ta korak, da se uniji ne napa-data, bi bila prva stopnja k spojitvi obeh organizacij v eno.

Sodeč po razpoloženju med delavstvom, ki je organizirano v C.I.O., se lahko sklepa, da bo tudi centralna unija C.I.O., sprejela sklep o nenapadanju in o lojalni konkurenci. Unija delavcev oblačilne stroke, ki ima 400.000 članstva, je svojim delegatom dala nalog, da naj na obnem zboru C.I.O. glasujejo za imenovanje sklepa.

Gospodarska vprašanja
Vodstvo unije C.I.O. je postavilo že na doseganjih zborovanih posameznih unij razne socialno gospodarske zahteve, ki bodo na dnevnem redu tudi na obnem zboru centralne C.I.O. To je garantirana letna mezda, odvrnitev depresije, gospodarska priporočila federalni vladi, kaj naj se stori, seveda po nekem gospodarskem načrtu, da se vsaka depresija in z njo brezposelnost od početka odvrne.

Unija C.I.O. si bo osvojila točke, v katerih je spremeniti Taft-Hartleyev zakon. Na dnevnem redu je debata o ameriški zunanji politiki, o položaju delavstva na drugih kontinentih, predvsem o ameriški notranji politiki in o volilnem letu 1954. Pri tem naj povdarimo, da je unija C.I.O. napovedala republikanski federalni vladi odkrit politični boj in pozivlja delavstvo, da naj v volilni borbi leta 1954 sodeluje z vso aktivnostjo, tako, da bodo prišli v kongres zopet—delavski prijatelji.

Za uživanje ugleda C.I.O., katerega ima ta unija med ameriškim delavstvom, je bil značilen večerajšnji dogodek v vrstah mornarjev, ki so zaposleni na ladajah, ki vozijo po Velikih jezerih. Šlo je za unijsko organiziranje tega delavstva in je od 1.304 oddanih glasov dobila unija C.I.O. za sebe 700 glasov, unija A.F.L. pa 92, dočim so se ostali porazdelili med take, ki so glasovali za to, da unija ni potrebna, oziroma so se vzdržali glasovanja.

Redna seja

Jutri, v petek zvečer ob 7.30 uri se vrši redna seja društva Ribnika št. 12 SDZ v navadnih prostorih Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Vabi se članstvo, da se udeleži v polnem številu.

Priprave za bazar

Prosi se vse članice krožka št. 2 Progresivnih Slovencek, ki imajo razne predmete za bazar, kateri se vrši v soboto, da iste oddajo vsaj do jutri zvečer, da bo odobru mogoče vnaprej določiti cene in iste urediti za razstavo. Prosi se, da izročite Mrs. Jennie Skuk, 1135 E. 66 St.

Nixon jezen na Dullesa

TAIPEH, Formoza, 11. novembra—Državni tajnik John Foster Dulles je v Washingtonu trdil, da bi Amerika priznala sedanji obstoječi režim na Kitajskem pod pogojem, da bi Kitajska omejila svoje politično delovanje samo na Kitajsko.

Podpredsednik Richard Nixon se nahaja na uradnem obisku pri nacionalistu Čiang Kajšeku. Kitajski nacionalisti na Formozu komunističnega režima na celinski Kitajski ne priznajo. Stalno trdi, da bodo vdrli na Kitajsko in to iz otoka Formoze, kadar bo čas za to. Njihovo stališče je torej popolnoma negativno do komunistične Kitajske.

Tajnik Dulles pa predvideva možnost, da se prizna komunistična Kitajška. Če se to zgodi, potem Čiang Kajšek za Ameriko ne eksistira več. Nixon je skušal popraviti vtis, ki ga je povzročila izjava Dullesa in je ježno trdil, da po njegovem prepričanju Kitajci ne bodo nikdar sprejeli vlade komunizma.

SEOUL, 12. novembra—Ameriški podpredsednik Nixon je danes prispel v Seoul. Danes se že sestane s predsednikom Južne Koreje, Rheejem.

Rusi in Angleži

LONDON, 11. novembra—Glasilo delavske stranke "Daily Herald" prinaša pismo, ki ga je pisal Mervyn Stockwood iz mesta Bristol. Stockwood je protestantovski duhovnik in se je nahajal na študijskem potovanju v Moskvi in v Rusiji. Stockwood trdi:

Tekom mojih 14 dni, kolikor sem bival v Moskvi, sem videl tam več pijancev, kakor pa tekom mojega 17-letnega pastirovanja v moji župniji, ki se nahaja v delavskem okraju v Bristolu. Toda prostitucija je v Moskvi neznanica in se v Moskvi na družinsko življenje pazi veliko bolj kakor v Veliki Britaniji.

Letina bo dobra

WASHINGTON, 11. novembra—Tajnik za kmetijstvo Benson je odšel na potovanje po sedmih agrarnih državah Amerike, da se ponovno posvetuje s farmerji. Njegovo tajništvo je istočasno javilo, da bo letošnja letina na splošno dobra in da se bo približala lanski, vendar bo pod njo. Rekordna letina Amerike je bila v letu 1948. Kar se tiče produkcije mleka, smo bili tudi letos v mesecu oktobru v rekordu.

PAULUS V VZHODNI NEMČIJI

BERLIN, 11. novembra—Zapadno nemški radio potrjuje, da se nemški maršal Friderick Paulus resnično nahaja v Vzhodni Nemčiji in da služi vzhodno nemški komunistični vladi kot vojaški svetovalec.

MUZIKANT IN VOJAŠKA DISCIPLINA

MEXICO CITY, 11. novembra—Ko je bil jez, ki jemlje vodo iz Grand River, ki teče deloma po ameriškem, deloma po mehiškem teritoriju, izročen prometu, sta bila pri dogodku navzoča predsednika Združenih držav in Mehike. Godbe so igrale narodni himni. Godbe so bile vojaške godbe. V mehiškanski godbi je sodeloval tudi narednik Silvestre Mendoza, ki pa je na svoj instrument tako nerodno piskal, da ni bilo prav in je kvaril harmonijo celotnega zbora.

Po končanih slovesnostih je bil narednik Mendoza klican na odgovor. Dokazali so mu, da je na svojem instrumentu napačno igral, Mendoza pa se je zagovarjal, da je storil vse, kar je bilo v njegovi moči in sposobnosti. Nič ni pomagalo. Mendoza je moral nečastno sleči vojaško suktnjo.

IZ SLAVE V SRAMOTNO SMRT

VANCOUVER, B. C., 11. novembra—Charles Mathews je bil po Ameriki znan boksar. Udeleževal se je v mestih New York in Baltimore. Potem je šla njegova življenska pot navzdol. V tem mestu je lanskega marca umoril neko go. Smith, za kar je bil obsojen na smrt na vešalih in sedaj tudi obočen.

CENE TELEVIZIJSKIM APARATOM PADLE

Podjetje Westinghouse Electric Corp. je javilo, da je znižalo cene televizijskim aparatom od \$80 do \$200. Odvisno je od znamke aparata, na katerega se znižanje nanaša. Aparat 21 palcev, ki je stal do sedaj \$499.95, bo stal poslej \$299.95. Znižanje cen je v zvezi z veliko zalogo teh aparatov, ki niso šli v promet.

Premestitev bolnikov

Kakor nam poroča Miss Jean (Honey) Remic, hčerka Mrs. Johana Bricel, ki se že zadnjih par let nahaja v bolnišnici za kronično bolne, se je vse bolnike premestilo iz starega bolnišniškega poslopja v nove prostore, ki se jih imenuje Highland View ter se nahajajo baš zadaj za starim poslopjem v Warrensville. Ščasoma se pričakuje, da se bo ta oddelek uredilo in opremito z najnovejšimi pripomočki v zdravljenju, kirurgiji, X-Ray in fizični terapiji za hrome. Obiski bolnikov so dovoljeni vsaki dan, vključno v nedeljo, od 10. zjutraj do 8.45 zvečer. Da so obiski dobrodošli nesrečnim, ki se po večini že dolgo let nahajajo tam kot kronično bolni, je razumljivo.

Ozadje napada na Trumana

Harry Dexter White je bil pod Franklinom Rooseveltom in Harryem Trumanom podtajnik v zakladnem tajništvu. Odoč je bivši predsednik Truman poslal v "mednarodni valutni fond" kot zastopnika Amerike. To je bilo leta 1946.

Harry White naj bi bil komunist in naj bi špijoniral za Sovjetsko zvezo. Leta 1947 je imela z njim opravka porota, vendar ga ni obtožila, ker ni bilo zadostnih dokazov za obtožbo.

Neka Elizabeth Bentley, bivša komunistka je trdila, da je bil White član sovjetske špijonažne mreže in da je v Ameriki špijoniral v njen prid.

Drugi komunist po imenu Whittaker Chambers je enako izpovedal in to leta 1948, da mu je White priznal, da je deloval med vojno v prid Sovjetski zvezi. White sam je nastopil kot priča pred kongresnim odborom za neameriško delovanje in vse obtožbe zanikal. Kmalu potem, meseca avgusta 1948, je White umrl za srčno kapjo. Vsa zade-

Republikanci hočejo policijsko državo: Ne politika, tajna policija naj vodi

TRUMAN KLICAN NA ZAGOVOR PRED KONGRESNI ODBOR!

WASHINGTON, 11. novembra—Republikanci so za volitve poslancev v 24 volilnem okrožju Californije v Los Angelesu prišli na dan z objavo tajnih spisov ameriške tajne policije FBI, ti akti pa se nanašajo na Harry Dexter Whitea, ki je bil v demokratski federalni vladi podtajnik v zakladnem tajništvu, nato pa imenovan za Ameriko v tako imenovani mednarodni valutni fond kot zastopnik Amerike. White naj bi bil sovjetski špijon. Kljub temu, da ga je bivši predsednik Truman postavil na imenovano mesto.

Pri volitvah zadnjega torka je v resnici prodir republikanski poslanski kandidat za mesto Los Angeles v Californiji. Po izvolitvi je novi poslanec Lipscomb sam priznal, da mu je do zmage pripomogla agitacija iz Washingtona. Ta agitacija pa se je naslanjala na objavo tajnih spisov FBI in na ravnanje Trumanova z bivšimi baje komunisti, ki so zavzemali vidne položaje v federalni vladi.

Politična javnost v Washingtonu si je na jasnem, da so se republikanci, ki vedo, da nima-jo ne programa, ne zaslonbe v ameriškem ljudstvu, poslužili na splošno metod senatorja McCarthyja. Kakor se senator McCarthy poslužuje bivših komunističnih kolovodij kot glavnih prič v boju zoper komuniste, tako se federalna vlada in republikanska stranka na splošno poslužujeta izpovedi bivših vidnih komunistov, ko gre za boj zoper načelno demokratsko straniko.

Postavljena je bila trditev, da se bodo v ameriškem političnem življenju te metode ponavljale in rabile prav do konca volilnega leta 1954. Volilno borbo bo vodil justični tajnik Brownell, ki ima kot tak dostop do vseh spisov tajne policije FBI. Končni namen je tale: Nasprotstvo do mednarodnega komunizma je v Ameriki splošno, posebno še radi Koreje. Ko se bo vodila ta propaganda, bo nekaj le ostalo, ker preprosto volilstvo ne bo moglo izluščiti plevla od zrna. Tako bomo dejansko prešli iz Amerike, zibelke in nosilke državljanskih svobod in v Ameriko, ki bo postala policijska država.

Postavljena je bila trditev, da se bodo v ameriškem političnem življenju te metode ponavljale in rabile prav do konca volilnega leta 1954. Volilno borbo bo vodil justični tajnik Brownell, ki ima kot tak dostop do vseh spisov tajne policije FBI. Končni namen je tale: Nasprotstvo do mednarodnega komunizma je v Ameriki splošno, posebno še radi Koreje. Ko se bo vodila ta propaganda, bo nekaj le ostalo, ker preprosto volilstvo ne bo moglo izluščiti plevla od zrna. Tako bomo dejansko prešli iz Amerike, zibelke in nosilke državljanskih svobod in v Ameriko, ki bo postala policijska država.

Harry Dexter White je bil pod Franklinom Rooseveltom in Harryem Trumanom podtajnik v zakladnem tajništvu. Odoč je bivši predsednik Truman poslal v "mednarodni valutni fond" kot zastopnika Amerike. To je bilo leta 1946.

Harry White naj bi bil komunist in naj bi špijoniral za Sovjetsko zvezo. Leta 1947 je imela z njim opravka porota, vendar ga ni obtožila, ker ni bilo zadostnih dokazov za obtožbo. Neka Elizabeth Bentley, bivša komunistka je trdila, da je bil White član sovjetske špijonažne mreže in da je v Ameriki špijoniral v njen prid. Drugi komunist po imenu Whittaker Chambers je enako izpovedal in to leta 1948, da mu je White priznal, da je deloval med vojno v prid Sovjetski zvezi. White sam je nastopil kot priča pred kongresnim odborom za neameriško delovanje in vse obtožbe zanikal. Kmalu potem, meseca avgusta 1948, je White umrl za srčno kapjo. Vsa zade-

Huda obsodba McCarthyzma

V Columbusu, Ohio, zborujejo zastopniki ameriških univerz, ki uživajo federalno podporo. To se pravi univerze, ki so se gradile na zemljiščih last posamezne zvezne države ali federalne vlade in ki uživajo tudi denarne podpore od vlade. Predsednik univerze Maine Arthur Hauck opozarja Amerikance, da je na kocki svoboda poučevanja na univerzah. Da se nagiblamo k avtoritarni totalni državi, v kateri se zahteva, da ves narod misli, kakor si to zamišlja ena glava, n. pr. McCarthy. Najučinkovitejša borba zoper komunizem je v tem, da se išče resnica na vse strani in to svobodno. Ameriške univerze so bile in morajo ostati simbol te ameriške resnice in svobode.

Republikanci na umiku

WASHINGTON, 12. novembra—Najprvo je nastopil v obrambo predsednik Eisenhower, ki je zatrdil, da ne more biti nobenega dvoma o zvestobi bivšega predsednika Harry Trumanova do Amerike. Dalje, da on, Eisenhower, ne bi pozval Trumanu na zaslisanje pod kaznijo. Danes bo v zadevi White zaslisan pred senatnim odborom general Vaughan, ki je bil v tisti dobi vojaški svetovalec predsednika Trumanu. Vaughan je pred nekaj dnevi dejal, da o stvari ne ve ničesar.

Predsednik pododbora v spodnji zbornici Velde, ki te zadeve raziskuje, bo danes zaslisal gvernerja Byrnasa, toda ne v Washingtonu, marveč v Južni Carolini.

Vprašanje je ali se bo zaslisanje Trumanu in sodnika Clarka, ki je bilo določeno za jutri, petek, sploh vršilo. Zaslisanje za jutri je za enkrat odloženo, drugo vprašanje če bo novo odrejeno in pod kakimi okolnostmi, pa je odvisno od bodočih dogodkov.

STAVKE IN MESTNI DOHODKI

COLUMBUS, 11. novembra—V tovarnah za letala je trajala stavka približno en teden. Ena takih tovarn se nahaja tudi v Columbusu. Mestna blagajna je trpela \$15,000 izgube, ker stavkujoči delavci niso prejeli rednih dohodkov, mestna občina pa ne rednih davkov, ki se plačujejo od dohodkov. Če bi bila stavka dolgotrajna, bi mestna občina izkazovala radi stavkujočih delavcev in s tem izostalega dohodninskega davka primanjkljaj v svojem proračunu.

ANGLEŽI SO SLADKOSNEDNI

LONDON, 11. novembra—Minister za prehrano v britanski vladi Gwilym Lloyd George je javil britanskemu parlamentu, da Britanci pojedjo največ sladkarij na svetu. Povpraševanje po sladkarijah je v stalnem naraščanju. Povprečni Anglež poje sedem in pol palca sladkarij na teden.

NAPOVEDUJE SE HUDA ZIMA

Zbornik, ki ga izdajajo ameriški farmerji, napoveduje za letošnjo zimo, da bo december oster in meglen, v januarju, da bodo imeli ledeno mrzlo vreme, v februarju pa veliko snega.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
2331 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

SVOBODNI ALI SUŽNJI DRŽAVE?

(2)

Predno se pečamo z zadnjimi dogodki v kolikor pridejo v poštev delavski interesi v Veliki Britaniji in v Zapadni Nemčiji, postojmo za trenotek pri Ameriki. Tudi med slovenskimi naseljenci se je začelo s političnim socialističnim gibanjem. Seveda nekaj časa nazaj. Na konvenciji Slovenske narodne podporne Jednote, je bil n. pr. sprejet sklep, tudi leta nazaj, da mora biti njeno glasilo pisano v socialističnem duhu. Če vzamemo socialistično gibanje v Ameriki na splošno, če ga primerjamo v odstotkih, primerjaje naš odstotek v ameriškem morju, z drugimi narodnostmi, je bil slovenski socialistični povdarek precejšen. Po kaj smo prišli v Ameriko?

Zamislimo se v splošni ameriški življenski cilj in to prav od početka naše republike. Naseljenci so našli neizčrpan kontinent, katerega sta oblivala dva morja. Ljudje so prihajali z željami po svobodi in po premoženju. Vsa mogoča verstva in narodnosti. Prihajali so tudi izkušeni politiki, izvežbani trgovci, drzni in pogumni in ideološko prevzeti. Uživati svobodo in si pridobiti blagostanje na zemlji, te misli so vodile tako posameznika, kakor celoto. Preiskati naravo, siliti jo, da se uklone tehniki, da iz sebe še več, da bo človek imel še več udobnosti življenja! Kako naj se v tej miselnosti uspešno razvija kak socializem?

O Britancih pravimo, da so praktični ljudje. Rekli bi, da dokler ni prišlo do krize britanskega kolonijalnega imperija, tudi ni bilo britanske socialistične stranke. Pojavila se je itak šele po prvi svetovni vojni, čeprav je imela svoje zarodke že pred njo. Toda z razvojem britanskega kolonijalnega imperija, pri katerem je lahko sodeloval vsakdo, je bil tudi delavec prost nekih osnovnih skrbi. Laboristična stranka, čeprav ne absolutna, marveč s podporo liberalcev, je postavila med prvo in drugo svetovno vojno dvakrat svojega šefa, pokojnega MacDonalda, za predsednika vlade. Kljub temu pa ni nastopila z nikakim radikalnim socialističnim programom. Šele po drugi svetovni vojni, ko je bila Anglija zelo porušena, ko ni bilo več izgleda, da se bo živelo v kolonijalnem imperiju kakor preje, ko je bilo torej tudi Britancem jasno, da bodo morali obrniti oči predvsem na mater domovino Veliko Britanijo, si je angleški delavec mislil:

Ce naj narodno bedo in porušenje izkorističa brezobzirni kapital, potem bo v Angliji še slabše. Zato stopiti na noge, da s skupnimi silami, pa tudi v lastnem interesu zaelimo krvave rane. Ko so se te rane zacelile, ali se deloma še celijo, čeprav po zaslugi socialistov, pa se isti britanski delavec zopet sklicuje na to, da se pravzaprav bojuje za blagostanje samega sebe in se sprašuje, v kakšnem režimu mu je to blagostanje v zvezi s častjo osebne svobode bolj zagotovljeno. Evo Britanca socialista, ki ne gre več čez drn in strn za socializacijo!

Zapadni Nemci so ljudje zase. Zapadna Nemčija je pretežno industrijska država. Njena politika po vojni je šla za obnovu dežele, pa tudi za uveljavljanje nemškega človeka v svetu. Nemški socialisti, ki so živeli v dobi cesarja Viljema, ko je bila mirnodobska Nemčija v notranjem blagostanju na višku, so začetkom prve svetovne vojne glasovali Viljemu vse tiste vojne kredite, ki jih je zahteval za vojevanje in za srečen izid vojne. Mislili so pri tem tudi na lastne delavske interese, čeprav je bila državna sila v rokah Viljema tako močna, da je bilo potrebno pogumnih ljudi, če naj se ji iz katerekoli razlogov uprejo. Zopet lastni interesi, lastno blagostanje nemškega delavstva! Tako se je v zadnjem času orientiral nemški bivši socialist in četudi ne v celoti, z drugimi Nemci glasoval za meščansko vlado Konrada Adenauerja, ker mu bo ta verjetno preskrbela boljši standard življenja.

Zaključek je ameriški. V koliko naj posegajo javne oblasti v privatno življenje posameznika? Popolnoma liberalna doba je tudi za Ameriko prešla. Socializem je vsej ameriški naravi tuj. Osebna svoboda in cilj pridobivanja je v notranjosti vsakega. Karakteristično za anglosaksonsko življenje pa je tudi to, da išče nek kompromis. Mi trdimo, ko gre za pomoč od javne oblasti in za pravico te javne oblasti, sledeče: Zdrav kompromis, zdrava Amerika! L. C.

UREDNIKOVA POŠTA

POJASNILO DIREKTORIJA S.N.D.

CLEVELAND, Ohio — Predsednik Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Mr. Karl Vertousnik je prejel od Mr. M. Pogorelca pismo seldeče vsebine:

"Preds. Slov. narodnega doma, St. Clair Ave., Cleveland, O. Na javno vprašanje kaj je z narodno rečjo muzejem ni nikakega pojasnila. Sedaj še to le—do 30. nov. t. l. 1953 se počakam, potem pa dam vsa pisma iz raznih krajev radi tega v javnost.

Z rodoljubnim pozdravom
Matija Pogorelec,
W. 354, Duluth, Minn.

Sklep seje direktorija S. N. Doma, ki se je vršila na večer 12. oktobra t. l., je pa sledeč: Da se javno vprašanje kaj je z narodno rečjo muzejem ni nikakega pojasnila. Sedaj še to le—do 30. nov. t. l. 1953 se počakam, potem pa dam vsa pisma iz raznih krajev radi tega v javnost.

Na letnem zborovanju lastnikov certifikatov SND je bilo odobreno postopanje Direktorija. Objavili smo v slovenskem

Ženske v Euclidu so aktivne

EUCLID, Ohio—Ali more kdo reči, da naše ženske v Euclidu niso pridne? Komaj je ena prireditelj minila, že se pripravljajo za drugo.

Članice krožka št. 3 Progressivnih Slovencev smo imele bazar, ki je prav dobro uspel. Zdal se pa pripravljajo članice Gospodinskega odseka Ameriškega jugoslov. centra, (od katerih je tudi več pri našem krožku št. 3 P. S.) za kokušo večerjo, ki jo priredijo v nedeljo, 15. novembra na Recher Ave. Servirati bomo začele že ob 4. uri popoldne. Če si še niste rezervirali večerje, pokličite spodaj podpisano, ki vam bo z veseljem prihranila listek. Telefon: IV 1-2454.

Kakor je znano, Gospodinski odsek ni priredil nikakršne veselice že dalj časa, to pa zato ker ni bila baš potreba. Ob otvoritvi novega doma je bila tudi vsa kuhinjska oprava nova in je je bilo dovolj, ampak od tedaj še je že veliko posode in opreme pokvarilo in obrabilo. Naš dom pa tudi nima ledenice, katera pa je dandanes že skoro potrebna pri vsakem domu. Da se bo to pokvarjeno posodo in opremo nadomestilo in nabavilo novo ledenico, smo se članice Gospodinskega odseka zavezale za prirediti večerjo in povabiti naše Euclidčane in prijatelje od blizu in daleč, da jo posetijo. Postregle bomo seveda najbolj prijazno in z fino pripravljeno večerjo z vso prikuho in okusnim štrudelnom, za kar se bo računalo le \$1.50. Poleg vsega tega boste imeli pristno domačo zabavo. Grabnarjeva godba bo pa igrala vesele polke in valčke.

Torej, prijazno ste vabljeni vsi, da pridete v nedeljo, 15. novembra v Ameriško jugoslovanski center na večerjo Gospodinskega odseka. Vi boste dobro postreženi in imeli lepo zabavo, nam boste pa pomagali, da si nabavimo ledenico in drugo potrebno opremo za Domovo kuhinjo. Na svidenje!

Josephine Henikman.

Dvojni užitek

Mož in žena sta na dopustu. Sedita na terasi pred hotelom ob jezeru. On sedi udobno zlek-njen v naslonjaču in pridno naliva kozarec za kozarec. Ona ga tu in tam kritično pogleduje in končno s prizvokom graje pripomni:

"Slišiš, dragi moj, ali mora tako biti?"

"Mora! Pokrajina je tako čudovita, da prav rad ta razgled uživam dvojno."

časopisju vso zadevo in tudi objavili, naj se ljudje, ki so darovali predmete prejšnjemu muzeju, zgledajo za iste ker so na varnem dobro shranjeni. Isto tako so shranjeni predmeti, ki jih je posodil Mr. M. Pogorelec. Tudi njemu smo pisмено sporočili, naj on pripravi za izselitev njegove lastnine. Tega do danes ni storil, le nekako v njegovih pisnih vedno narekuje Direktoriju SND kaj naj napravi s muzejem. To pa Direktorij SND odločno odklanja, ker zavedamo se, da je bil Slov. nar. muzej last S. N. Doma.

Slovensko javnost pa ljudno prosimo, naj se za vsa pojasnila, tikačja se bivšega muzeja Slov. nar. doma, obrne na vodstvo Slovenskega narodnega doma in ne na Mr. M. Pogorelca. Toliko v prijazno obvestilo.

Ostajamo z narodnim pozdravom za Slov. nar. dom
Chas. Vertousnik, preds.
John Tavčar, taj.
John Centa, blag.

Vabilo na 15-letnico podr. št. 3 SMZ

CLEVELAND, Ohio—V soboto, 14. novembra priredi podružnica št. 3 Slovenske moške zveze plesno veselico ob priliki 15-letnice svojega obstoja, in sicer v zgornji dvorani Slov. doma na Holmes Ave.

Ob tej priliki odbor vladno vabi vse člane naše podružnice in njih soproge kakor tudi cenjeno občinstvo od blizu in daleč, da nas posetijo omenjeni večer. Enako se prijazno vabi tudi glavne odbornike S.M.Z. ter člane podružnic iz bližnjega Euclida in St. Clairja tja do daljnega Barbertona in Girarda, s katerimi bi se radi še srečali in skupaj zapeli "Tam gori za našo vasjo."

Odbor bo skrbel, da bo dobra postrežba za vse. Obširna dvorana bo nudila dovolj prostora za plesalce, za katere bo na razpolago izborni orkester. Servirani bodo okusni sendviči in druge dobrote se bodo dobile v kuhinji in pri baru.

Torej na veselo svidenje v soboto, 14. novembra, vabi

Odbor.

Rokoborba v Areni

Buddy Rogers

Nocoj ob 8.30 uri se vrši v prostorih Arena na Euclid Ave. nadvse zanimiv vsprej roko-borbo. Glavna privlačna sila bo Rogers in Scott ter Big Bill Miller in Kay Bell, ki bodo vsi štirje hkrati pokazali svojo spretnost. Prva dva se bosta bčila proti zadnjima dvema in napovedana nagrada zmagovalca je \$1,000.

V drugem spopadu bo Bobby Managoff, ki se je zadnjič dobro izkazal, vzletel v bitko Bob Geigel iz Iowe.

Promoter Jack Ganson je za nocoj tudi najel novega roko-borca Italijana Tony Cosenza iz New Yorka in "Dark Secret" ter iz Poljske došlega John Swinski, ki se bo spoprijel z Grkom George Macreostos.

Razstava ročnih del krožka št. 2

Prog. Slovenk

CLEVELAND, Ohio — Bliza se dan naše letne razstave ročnih del. Če se ne motim je že 15 let odkar smo imele prvo razstavo ročnih del, potem pa imamo slične razstave vsako leto. Tudi letos ne bomo opustile naše navade in priredimo razstavo ročnih del v soboto, 14. novembra v dvorani št. 1 Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

Da bo nam še znanprej mogoče vršiti dobra dela, se na vas, cenjeno občinstvo, obračamo, da nas obiščete in se prepričate kaj so vse naše žene napravile, našivale in nakvačkale. So gotove članice, ki delajo v tovarni, in so si vkljub temu odtrgale čas, da so nakvačkale in našivale prav lepe predmete. Na razstavi bodo različne lepe blazine, predpasniki, razni prtici in nešteto drugih predmetov hote videli, vse izdelano po pridnih rokah zvestih članic. Da bi jih videli kako so pridno prinašale gotova dela.

Ker je že navada, da obdarujemo svoje in prijatelje, imate sedaj priliko, da si kupite lepa ročna dela. Naprodaj bo tudi pecivo, potica, krofi, kruh in vsakovrstne torte in druge dobrote. Da se boste prepričali kaj znajo vse naše žene napraviti, ste vladno vabljeni, da nas obiščete od blizu in daleč na dan 14. novembra. Razstava bo odprta od 2. ure naprej. Obilen obisk bo dal še nadaljnega poguma za dobrodelna dela, ki jih Progressivne Slovencev vršimo. Na veselo svidenje 14. novembra na razstavi ročnih del in prodaji okusnega domačega peciva pri krožku št. 2 Progressivnih Slovencev, v dvorani št. 1 Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

Annie Belle.

Iz Collinwooda

CLEVELAND, Ohio — Ker vem, da bo mnogo raznovrstnih priznanj glede nastopa gdč. Florence Siskovich (ker sem v advenciji opazila precej prominentnih oseb), naj mi bo dovoljeno izreči v imenu ostalega občinstva najlepši poklon nadebudni pevki, katera nas je očarala s svojim ljubkim nastopom. Kot povprečen naš rojak, tako tudi jaz ne razumem modernih skladb raznih umetnih napevov, toda vsi, ki smo jo slišali, spoznali smo njen ljubko lep glas kot izbornen, kateri obeta popolnega razvoja z njenimi leti. Talent, ki ga poseduje, naj bi bil nemoteno uporabljen, in šoli v to svrhu naj se da plemenito priznanje.

Gdč. Siskovich, kot mladenka slovenska starišev, naj sprejme izraze spoštovanja za njen trud in doprinos ugleda svojemu narodu; požrtvovalnim nje-nim staršem pa obenem iskrene čestitke nad šarmantnim uspehom njih hčerke!

Kar se tiče igre, "Mutast muzikant," vzprijazne zatem, poznamo vsi igralce kot prvovrstne moči. Ponovna hvala je kar odveč, kajne? Le proti koncu igre je bilo preveč razburjenih trenutkov raznih glasov, da bi se vjemala harmonija melodične atmosfere in obenem dogodkov vaške razburjenosti...

S pozdravom

Josephine Praust.

Optimist

— Jaz sem velik optimist.
— Toda izgledate zelo zaskrbljeno.
— To je pa zato, ker ne vem, če je moj optimizem upravičen.

Peter in njegov "zunanji minister"

Na obali Chiberškega jezera, ne daleč od Biarritza na zahodni francoski obali je pred kratkem nek markiz Cuevas priredil naj-senzacionalnejšo zabavo tega stoletja. Povabil ni nič manj kot 2,800 gostov: aristokratov, princov, vojvod, grofov vseh barv in narodnosti, nato "vidne" osebnosti družabnega življenja, bogataše, igralce, umetnike itd. Resnejši se niso odzvali njegove-mu vabilu, pravijo pa, da se je pri njem zbral "cvet" sodobne družbe. Povabljenih je bilo tudi nekaj kraljev brez kraljevin, med njimi tudi Peter, bivši kralj Jugoslavije.

Ta markiz Cuevas ima burno zgodovino. Bil je pravi revež, bavil se je z zbiranjem oglasov, z baletom in še z mnogimi drugimi posli. Danes je multimilijarder, kajti oženil se je z eno izmed Rockefellerjevih hčera. In danes kajpak razsipa denar! Pravijo, da ni pri pravi pameti. Ob neki priliki je objavil, da je — umrl. Dal je narediti luksuzno krsto in vse je pripravil za pogreb. Razposlal je osmrtnice in legel v krsto. In prišli so prijatelji in znanci odeti v črmino. Ko se je že zbrala velika množica pogrebcev, in so ga nekateri pričeli ob-jokovati, drugi pa mu zopet še-petali nežne besede v slovo, je možakar skočil iz krste in — mnoge gospe so padle v nezavest...

Tokrat je zahteval od gostov, da se maskirajo kolikor mogoče bolj neumno. Sam markiz Cuevas je bil maskiran v sadju in zelenjavi. Slovita mondenka Elsa Maxwell je prihajala na oslu. Zizi Jeanmare pa se je pojavila formalno in dejansko — kar v Evinem kostimu. Neki slo-viti pariški frizer si je nadel masko, ki je stala nič manj kot 600,000 frankov. Peter Karad-jordjevič ni prihajal niti na oslu niti ni bil maskiran, ker je že sam po sebi komičen pojav. Milanski "Corriere della Sera" je poslal na svečanost svojega posebnega dopisnika, ki je med drugim tudi to zapisal:

"Že takoj spočetka je prišlo do dveh incidentov: princesa Trubecka je srknila nekaj čašic ruma preveč, tako da so jo pri-jeli krči in so jo morali odnesti domov, ekstralja Petra pa so morali braniti pred napadom neke-ga pijanega španskega polkov-nika, ki ga je hotel preteptati. Branil ga je njegov zunanji mi-nister."

Po poročilih mnogih drugih listov sta se Peter in Spanec za-res spoprijela, začel pa je prvi Peter, ki mu je Spanec povedal, da ni noben kralj in da so vsi enaki, ker tudi on sam računa na irski prestol, ki ga nikoli ne bo zasedel. Med gosti je bil tudi nek plečat možakar, ki se je predsta-vil družbi kot "zunanji minister kraljevine Jugoslavije." V resnici je bila to njegova telesna straža, ki je lahko samo pod imenom "zunanje ministra" prišla na svečanost.

To zadnje izmed zanimivih poglavij "junaškega" ekstralja Petra je znova vzbudilo v nekaterih krogih zanimanje za to zaprašeno lutko iz zbirke bivših monarhov. Časopisi pišejo, da mož še nekaj let tava od prireditelje do prireditelje — podobne tej v Franciji — medtem ko živi njegova, dejansko že ločena žena, s svojo materjo in nekimi bogatim Madžarom v Benetkah.

"Corriere della Sera" piše na koncu, da so jutro po zabavi ulice Biarritza nudile kaj čudno sliko. Z "zabave" so se vračali pijani gostje, s čevlji in maskami v rokah, z njimi pa je bilo veliko šte-vilno krav — Cuevas je najel nekaj sto krav, da bi njegova pri-reditev dobila svoj "ton" in "slog"—skratka, bili so videti kot ljudje iz "boljše družbe." (Po mariborskem Večerju)

Oceani so največji rudniki

Samo zlata je v vseh morjih po cenitvah strokovnjakov nad 8 milijonov ton

Kdo bi mislil, da je morje naj-večji rudnik! In vendar je tako. Merkur je srebrnkasta, težka te-koča kovina, ki jo uporabljajo v industriji termometrov. Čeprav tega malo znanega elementa ne trošijo mnogo, bodo vendar nje-gove zaloge kmalu izčrpane. V ZDA je bilo že leta 1947 izčrpa-nih 97% zalog. Zato se ameri-ški tovarnarji že zdaj ozirajo po drugih kontinentih, da bi do-bili to dragoceno kovino. Kar velja za merkur, velja tudi za druge kovine. Tudi zaloge svin-ca, srebra, cinka, bakra itd. se v zemlji čedalje bolj krčijo. Dobre prometne zveze sicer omogočajo kupovati surovine in go-rivo na drugih kontinentih, kar pa pomeni samo odgoditev kriza, ki bo prej ali slej nastala. Neki ameriški strokovnjak je rekel, da imajo ZDA tem manj temelj-jev svoje industrijske in voja-ške moči, čim hitreje se le-ta razvija. Ameriški znanstveniki pa že zdaj opozarjajo na nove vire in načine pridobivanja važ-nih surovin, predvsem na ocea-ne.

Po neki cenitvi je v vseh mor-jih sveta 1425 kvadrilijonov ton vode. Po istem računu je v petih svetovnih oceanih mnogo več kovin, kakor v vseh rudnikih na kopnem. Strokovnjaki raču-najo, da je v morju dve milijardi ton urana. Ta količina bi zadostovala za pridobivanje atomske energije več milijonov let. Razen tega pa mineralna bogastva morja nenehno naraščajo. Reke se izlivajo v morja in prinašajo s seboj razne kovine.

Zanimiv je primer zlata. Ljudje je mislilo, da je ta dragocena ko-vina zelo redka. V resnici pa bi težko našli kvadratni meter zem-lje, kjer ni zlata, le da ga naha-jamo v zelo majhnih količinah. Reke ga izpirajo in odnašajo v morje. V vseh morjih ga je po cenitvah strokovnjakov nad 8 milijonov ton. Narava sama nam kaže pot, kako bi lahko zlato pridobivali iz morske vode. V top-ljih morjih nahajamo algi, ki črpa iz morske količine zlata. Med drugo svetovno vojno je zelo dobro obratoval "morski rudnik." Slo je za ma-gnezij. Velikega povpraševanja po tem elementu, ki ga uporab-ljajo v letalski industriji in pri izdelovanju zažigalnih bomb, ni so mogli kriti s pridobivanjem v rudnikih. Tedaj so se zatekli k morskim zalogam in ugotovili, da je v vsaki toni morske vode približno kilogram magnezija. In kmalu so v Freeportu v Texasu zagradili velike naprave za pri-dobivanje magnezija iz morske vode.

Če bi našli vse vire energije na zemlji (premog, nafto, plin in les v gozdovih), bi dobili približno količino energije, ki jo pošlje Sonce na Zemljo v treh dneh. Zato se znanost čedalje bolj zanima za izkoriščanje son-čne energije, ki pada na njihove visni od rastlin, ki so sončno energijo spreminjale v gorivo. Energija v premogu izvira iz predzgodovinskih dreves. Delo-vanje rastlin je počasno, a po-trebe človeštva velike. Rastline izkoriščajo samo tisočino son-čne energije, ki ipada na njihove liste. Naravoslovci pa so našli zelo skromno rastlino, ki dela mnogo hitreje od orjaških debel, namreč neko algi, ki jo lahko spremenimo v koks ali predela-mo v bencin. Poskusni parni stroji že obratujejo ob pomoči sončne energije. Na področju Pi-renejev v Franciji obratuje po-skusni sončni kotel, ki daje toliko epergije, da zadostuje za raz-topitev 50 kg železa na uro. Kot-let obratuje z velikimi lečami in zrcali, ki odbijajo sončno toploto.

ZAKAJ MESTO TRST NIMA SLOVENSKE VEČINE

Pred prvo svetovno vojno je bil položaj v Trstu takšen, da je irendentistični tržaški dnevnik "Il Piccolo" 20. februarja 1930 o tem zapisal:

"Če bi se bilo to nadaljevalo v tej smeri še kakšnih deset let, ne vemo, kako bi se bilo končalo. Bodočnosti za italijanstvo v Trstu se je kazala mračna luč."

Francoski časnikar Charles Vellay je napisal v svoji knjigi "Jadransko vprašanje" (La Questino Adriatique), ki je izšla leta 1915, da je usoda Trsta odvisna od vztrajnega in neizogibnega procesa, ki "daje slovenstvu značaj naravnega in usodnega zakona in njegove poti ne more nihče zaustaviti."

Leto prej, 1914, je italijanski pisatelj Scipio Slataper v knjigi "Scritti politici" napisal med drugim: "Trst (pri tem je mislil italijanstvo v Trstu), se duši pod Slovani. Nastaja novo mesto, ne več kozmopolitsko kot je bilo v začetku 19. stoletja, temveč slovensko mesto."

Publicist Virginio Gayda, je napisal leta 1914:

"Slovenskega vzpona ne smemo podcenjevati. To je fenomen, o katerem je treba resno razmišljati. To je nezadržno napredo-

vanje (Slovanov v Trstu), naglo in prepričljivo. Borba se je pričela že v samem središču mesta."

Isti Gayda, ki je pozneje postal najožji Mussolinijev sodelavec, je leta 1914 napisal v svoji knjigi "L' Italia l' oltre confine," tole: "Stopite iz mesta Trsta, povzpnite se na griče, ki se razprostirajo okrog mesta, povsod boste našli slovenskega kmeti. Izven tržaških vrst, v vaseh ob morju ljudje niso Italijani. To je obleganje, gigantsko in molčeče, ki ga vrši rasa kmetov in ki obsega vse obzidje tega mesta."

Giulio Caprin je napisal v svoji knjigi "Tristese," ki je izšla leta 1906 v Berganu: "Kdor se samo za trenutek oddalji od mesta, mora doživeti žalosten vtis. Na samem robu mesta se dviga kraška planota. Takoj je čutili, da se je tu nekaj končalo in da se pričinja nov svet. Samo 400 metrov od mestnih vrat, že pridemo do predmestja Opčine — tam je že beli Kras s svojimi gozdovi. Ljudje, ki tam živijo, ne govorijo jezika našega mesta."

Po prvi svetovni vojni so se Italijani pošteno potrudili, da so zatrli ta "vpliv Slovanstva" v Trstu. Sledilo je dobrih 20 let

sistematičnega zatiranja vsega, kar je bilo v Trstu in okolici slovenskega, da bi se ta "neprijetni vtis" odpravil in zaustavil naravni razvoj.

Dobro je o tem napisal angleški zgodovinar A. J. P. Taylor v svoji knjigi "Trieste" leta 1945: "Če bi ne bilo prve svetovne vojne in če Italija ne bi bila prišla v Trst, bi zadostovalo samo eno pokolenje in Trst bi imel jugoslovansko večino."

Ta "jugoslovanska večina" v Trstu ne bi nastala na takšen nasilen način, kakor se Italijani nasilno Trst poitalijančevali, nastala bi po naravnem in nujnem zakonu družbenega razvoja, zaradi krepitve gospodarskih sil in narodne zavesti Slovencev ter zaradi napredka slovenske kulture.

Pod Avstroogrsko je bil Trst svetovno pristanišče, ki je tedaj res cvetelo, ker je imelo obširno zaledje na vzhodu in severovzhodu. Po prvi svetovni vojni, ko je Trst dobila Italija, je bilo pristanišče zadušeno; 25 let se je nato Trst trudil, da bi dobil tisti promet, kakor ga je imel pod Avstroogrsko leta 1913, pa se mu to ni posrečilo. Trst je ostro občutil konkurenco ostalih italijanskih pristanišč v Benetkah, Genovi, Neaplju, ki so imela večino pomorskega prometa. Trst je imel le nekaj manj važnih linij. Vse to je bil strašen udarec za tržaško plovbo in vse tržaško gospodarstvo.

Se en razlog imajo Italijani, da se tako čvrsto oklepajo Trsta. Tudi tega so danes seveda po lisičje zavili v patriotične motive in ganljive fraze o "bratih, ki hrepene po objemu matere domovine." Po sredi je pa čisto nekaj drugega.

Kot posledica zavoženega fašističnega gospodarstva ima še danes italijanska vlada največji del delnic tržaških podjetij. Leta 1933 je namreč Mussolinijeva vlada ustanovila institut IRI (Istituto Riconstruzione Industriale), ki je imel nalogo spraviti italijansko veliko industrijo

in bankirstvo po veliki gospodarski krizi spet na noge. To je ta institut storil na ta način, da je italijanska država odkupila delnice večine italijanskih industrijskih podjetij — seveda med temi tudi tržaških.

Zato je bilo razumljivo, zakaj vodijo še danes vse niti tržaškega gospodarstva v Rim. Razumljivo je pa ob tem tudi, kakšni so v resnici vzroki italijanske solzave zaljubljenosti do "tržaških bratov." Nosilci tržaškega kapitala v Rimu se boje, da bi v primeru, če postane Trst internacionalno mesto ali pa če pride pod Jugoslavijo, bila vsa lastnina po določilih mirovne pogodbe nacionalizirana. Zato se italijanska vlada (ali prav za prav IRI) tako odločno zoperstavlja ustanovitvi Svobodnega tržaškega ozemlja.

(Slovenska izseljenska matica)

OKROGLICA—NOVO POSTAJALIŠČE, KI SE NI V VOZNMEN REDU

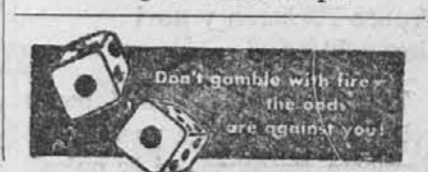
Od 7. septembra letos se vsi potniški vlaki redno ustavljajo tudi na novem postajališču Okroglica, med postajama Volčja draga in Prvačina, na progi Gorica—Sežana. Še nedavno je le malokdo vedel za Okroglico, danes pa je to ime znano ne samo po vsej Sloveniji in Jugoslaviji, marveč tudi v inozemstvu, lahko rečemo po celem svetu, saj je prav tu—pred več tisočletno množico—maršal Tito govoril o Trstu. V spomin na ta veliki dogodek je železniška uprava sklenila, da ostane Okroglica v bodoče kot stalno službeno mesto. Čeprav iz prometnih ozirov to ni bilo nujno potrebno, je pa velikega simboličnega pomena. Postajališče, ki je oddaljeno od Gorice kakih osem kilometrov, je zaenkrat še nezasedeno, vsi potniški vlaki pa imajo tu reden postanek in potniki lahko vstopajo in izstopajo, vozni listek pa jim izda sprevodnik v vlaku.

Ko so leta 1906 zgradili progo Jesenice—Trst, so na mestu, kjer je postajališče Okroglica, postavili železniško čuvajnico. Za časa Italije je v njej stanoval italijanski železničar, zagrižen

fašist in smrtni sovražnik partizanov. Ker je mimo nje vodila skrivna partizanska pot, so italijanski vojaki uporabljali čuvajnico tudi kot bunker in od tam večkrat zahrbtno napadli naše borce, zato so jo leta 1944 partizani porušili. V takem stanju je ostala vse do letos. Da pa bi se omogočil prevoz udeležencev velike septembrske proslave čim bliže prostavnemu prostoru, je bila tedaj stavba popolnoma obnovljena. In tako je nastalo novo postajališče Okroglica kot trajen spomenik na veliki in nepozabni praznik Primorske ob 10. obletnici priključitve k Jugoslaviji.

VRTLJIVI HOTEL

Na Burgbergu pri kopališču Harzburg v Avstriji bodo zgradili na mestu z najlepšim razgledom hotel, ki se bo vrtel okoli svoje osi. Prilije bo trdno vzdano v zemljo, nadstropja pa se bodo vrtela okoli svoje vodoravne središčne osi. Gibala se bodo s hitrostjo dveh centimetrov na sekundo, tako da bo prehod iz pritličja navzgor kaj lahek. Hiša bo okrogla in na zunaj podobna razglednemu stolpu.

Postojte, vi zaposleni ljudje... zavžijte Coke med delom

Krepost in svežost Coca-Cola napravi vsako majhno minuto velik počitek. V vsaki mrzli steklenici dobiti neprijetljivo slast. Radi je boste imeli.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

NAJHITREJŠA IN NAJSIGURNEJŠA AGENCIJA!

Zelo znižane cene za božič

ZAPOMNITE! V vseh naših cenah je vračunana prevoznina, carina in carinski davek. Ako želite, da prejemnik plača carinski davek, potem odbijte od vsake naročene vreče ali paketa po 75 centov.

NAJFINEJŠA BELA KANADSKA

MOKA 100 funtov \$11.75 DO ZADNJE POSTAJE

FINA KORUZNA

MOKA 100 funtov \$11.50 DO ZADNJE POSTAJE

PAKET "A" — \$38.00

100 lbs. bele moke - flour
22 lbs. sladkorja - sugar
22 lbs. svinjske masti - lard
11 lbs. spaghetti
11 lbs. riža - rice
4 lbs. sirove kave - coffee
5 lbs. mila - washing soap
2 lbs. mila - face soap

PAKET "B" — \$40.00

100 lbs. bele moke - flour
22 lbs. sladkorja - sugar
11 lbs. svinjske masti - lard
22 lbs. spaghetti
11 lbs. riža - rice
6 lbs. sirove kave - coffee
1/2 lb. cimeta - cinnamon
1/2 lb. popra - black pepper
1 lb. čaja - tea
2 lbs. chocolate
1 lb. cocoa

6 lbs. kave - coffee \$ 7.00

20 lbs. riža - rice \$ 8.00
20 lbs. sladkorja - sugar \$ 6.00
50 lbs. sladkorja - sugar \$13.00
20 lbs. bakalara Cod fish \$13.00
33 lbs. masti - lard \$12.50
5 kg. masl. olja - oil \$ 9.50
20 lbs. spaghetti \$ 6.75
40 lbs. spaghetti \$12.50
50 lbs. fižola - pasulj \$15.50
100 lbs. fižola - pasulj \$25.00
25 lbs. gris - farina \$ 7.50
25 lbs. ječmena - barley \$ 7.00
24 pks. noodle soup \$ 5.75
1 lb. šunke ali Salame \$ 1.50
1 lb. prekajene slanin \$ .95
1 lb. čokolade \$ 1.25
1 lb. kakao \$ 1.00

PAKET ŠT. 1 — \$15.75

5 lbs. sirove kave - coffee
10 lbs. sladkorja - sugar
10 lbs. riža - rice
5 lbs. spaghetti
5 lbs. svinjske masti - lard
5 lbs. mila - laundry soap

PAKET ŠT. 2 — \$14.50

20 lbs. bele moke - flour
5 lbs. sirove kave - coffee
10 lbs. sladkorja - sugar
5 lbs. mila - washing soap
5 lbs. svinjske masti - lard

PAKET ŠT. 4 — \$14.25

5 lbs. sirove kave - coffee
1 lb. čaja - tea
10 lbs. sladkorja - sugar
10 lbs. riža - rice
5 lbs. svinjske masti - lard

PAKET ŠT. 5 — \$12.75

4 lbs. sirove kave - coffee
1 lb. čaja - tea
5 lbs. sladkorja - sugar
2 lbs. chocolate
1 lb. cocoa
2 lbs. mleka - powder milk

PAKET ŠT. 6 — \$22.50

6 lbs. sirove kave - coffee
15 lbs. sladkorja - sugar
10 lbs. riža - rice
15 lbs. spaghetti
15 lbs. svinjske masti - lard
5 lbs. mila - washing soap

PAKET ŠT. 7 — \$20.00

4 lbs. šunke - ham
5 lbs. svinjske masti - lard
2 lbs. salame
2 lbs. sirove kave - coffee
10 lbs. bele moke - flour
2 lbs. chocolate
5 lbs. sladkorja - sugar

PAKET ŠT. 12 — \$17.50

10 lbs. bakalara - cod fish
10 lbs. riža - rice
10 lbs. spaghetti
1 kila olja - oil
1/2 lb. popra - black pepper
1/2 lb. rdeče paprike - red pepper

AKO ŽELITE MOGOČE DRUGAČEN SESTAV PAKETA — SE OBRNITE NA NAS! VAM BOMO TAKOJ SPOROČILI NAJNIZJE CENE. VPRAŠAJTE NAS ZA VELIK BOŽIČNI CENIK ZA BLAGO, PLATNO, RADIO APARTE, BIKICLE, VSAKOVRSNA ZDRAVILA, KAKOR TUDI ZA VSE OSTALE POTREBŠČINE, KATERE BI ZELELI POSLATI.

Poslijte z zanesljivostjo vašo naročila, pisma, čeke ali Money Ordre na:
EXPRESS TRADING CORP.
EXPORT-IMPORT
27-18 40th Avenue, Long Island City 1, N. Y. — telefon Stillwell 6-9083

SEDMAK
Vršimo selitve in prevažamo lahko ekspresno robo
Kupujemo in prodajamo rabljeno pohištvo
321-325 EAST 156th STREET, blizu LAKE SHORE BLVD.
KENmore 1-6580 IVanhoes 1-6370

EUCLID POULTRY
549 EAST 185th ST., KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svačbe, bankete in veselice, itd.
NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

BUKOVNIK STUDIO
Mojstrsko fotografiranje
SVATBENE - DRUŽINSKE - PORTETI IN OTROŠKE SLIKE
762 EAST 185th STREET — IV 1-1797
Odprto vsaki dan od 9. do 8. ure — v nedeljo od 10. do 3. ure
Izdajamo slike tudi za potne liste in v identifikacijske svrhe

A scene from the Pete Smith Specialty "Cash Stasher."

The Man Who Couldn't Trust His Best Friend!

(A TRUE STORY)

Stan had scrimped and saved for years. And at long last he had accumulated a nice little nest egg in the form of a five hundred dollar bill. Now all he needed, was a safe place to hide it. For Stan was a "Cash Stasher". One of those people who hides his money, instead of putting it in a really safe place like, say, U. S. Savings Bonds. So after turning the house upside down, Stan found the perfect hiding place. Inside the dust cover of his pillow. And happy about his hoarding, he went off to work.

Ah, but our hero forgot that he had a little daughter, and a dog. Two very bad risks. For as any red blooded canine could tell you—every dog has his day with a pillow. And girls—even very small ones—have a way with a fellow's money. And so when Stan returned that evening, he found the dog, the pillow case, the dust cover, and ten thousand feathers. But no money!

But wait a minute! Dogs don't eat money. Or do they? So Stan, who was already looking down in the mouth, did just that with his overgrown piggy bank. But no luck! So what happened to the money? Well, Stan's little girl had found the five hundred dollar bill. And she knew what to do. Using the paper punch, she made the pretticiat "long-green" polka dots for her paper doll's dress, that you ever did see. And Stan has had spots in front of his eyes ever since!

Moral: Don't be a cash stasher. Put your money in safe, interest-earning U. S. Savings Bonds. Money destroyed is money gone. But if Savings Bonds are lost or destroyed, the U. S. Treasury will replace them free of charge. Start investing today—on the Payroll Savings Plan where you work—or the Bond-A-Month Plan where you bank.

Don't be a cash stasher! Save safely—in U. S. Savings Bonds!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their pastistic donation, the Advertising Council and

ALI KASLJATE?
Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo karkoli prodamo kamorkoli.

JOHN YAGER
IV 1-5702
GRADBENI KONTRAKTOR
Ako želite zgraditi novo garažo ali klet pod vašo hišo, vam prostrežem v popolno zadovoljstvo.

Zavarovalnina
proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA
DANIEL STAKICH
AGENTURA KE 1-1934
15813 WATERLOO RD.

PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA ZA Kleparsko delo - popraviljenje streh prenavljanje in mizarska dela
Damo prosti proračun Popravljamo dimnike Vse delo je prvovrstno in jamčeno Cene zmerne
J. KOVIČ & SON
1554 EAST 55th ST. EN 1-2843
Damo prosti proračun

DELO DOBIJO ŽENSKE
Išče se žensko za pomagati v kuhinji restavracije.
Delo od 11. dopoldne do 4. pop.
Pokličite med 11. zj. in 2. pop. EN 1-9873

V NAJEM
NOVE HARMONIKE
ženskega izdelka, 120 basov, 6 prememb, 8 glasov, se prodaja za manj kot za polovično ceno. Se lahko vidi vsak večer ali v soboto in nedeljo. Na domu.
7710 Melrose Ave.

POSTENEMU MOŠKEMU
SE ODDA V NAJEM ČEDNO SPALNO SOBO.
Za naslov se poizve v uradu tega lista.
NAPRODAJ

Trgovina z železino se prodaja Nahaja se v slovenski naselbini pod enim lastnikom že 30 let. Dovolj prostora, nizka najemnina.

Za nadaljna pojasnila pokličite
E. A. BARAGA
REALTY
985 East 185th St., IV 1-9999

HIŠE NAPRODAJ
KER SE BLIŽA ČAS
izselitve v drugo državo, lastnik prodaja hišo 6 sob z vsemi udobnostmi in v najboljšem stanju, po zelo zmereni ceni. Prepričajte se sami! Vpraša se na *
1281 East 169th Street

Bungalow 5 sob
na Miller Ave. Zidana veneer hiša v fari sv. Kristine. 2 spalnici na prvemu nadstropju; ena spalnica na drugemu nadstropju; garaža in dovoz. Cena \$17,800.

Trgovsko poslopje
na E. 140 St., blizu Fisher Body tovarne. Vsebuje en trgovski prostor in štiri stanovanja. Gorkota na plin. Garaža za tri avte. Cena \$13,900.

Za podrobnosti se obrnite na
KOVAC REALTY
960 EAST 185th STREET KE 1-5030

PO GREDAH SLOVENSKE KULTURE

Ljubljana, septembra 1953. September nam je prinesel ni naraščaj že dober teden hodi v šole, vreme se vedno bolj kisa in abonmaji v ljubljanskih gledališčih so razprodani. Tako prvi jesenski dan, naš nadebudsmo začeli jensensko sezono, ki jo je Slovenska filharmonija odprla s simfoničnim koncertom za srednješolsko mladino.

Pri tem koncertu, ki je imel skrbno sestavljen program, so tisti, ki so trdili, da mladino danes zanima le jazz, sprevideli, kako temeljito so se zmotili. V docela polni dvorani je izvajal orkester Slovenske filharmonije D. Brittena Vodič k orkestru za mlade ljudi, A. Ljadova dve pravljici—Kikimora in Jagababa ter P. I. Čajkovskega peto simfonijo.

V dvorani je vladalo mladostno vzdušje, vendar je mlado poslušalstvo izredno pozorno sledilo izvajanju orkestra in mu po vsaki točki prisrčno dajalo priznanja. Takoj v začetku se je že čutila tesna povezava med izvajalci in poslušalci.

Kot prvo gledališče v Sloveniji, je letos odprlo sezono Mestno gledališče v Ljubljani z izvirno slovensko dramo "Ko bi padli oživali."

Ta drama, ki jo je napisal mlad sodelavec slovenskega radia, bivši partizan Vasja Ocvirk, obdeluje nevsakdanjo snov iz narodnoosvobodilne borbe. Avtor, ki je že dobro znan poslušalcem slovenskega radia po svojih slušnih igrah, je tudi to svojo prvo dramo predelal iz prvotne slušne igre.

Drama se dogaja v Suhi Krajinji. Njen glavni junak je kmet Trlep, oče dveh padlih sinov—domobranca in partizana, ki je zaslepljen in ohrabren od župnikovega hujskanja, med vojno s pomočjo domobranskihih sosedov razorožil in v svoji hiši lastnoručno pobesil patroljo treh partizanov, ki so se zatekli v njegovo hišo. Da, tudi takšne stvari so se dogajale med vsemi strahotami zadnje vojne.

Nihče ni po vojni Trlepa zaradi tega strahotnega zločina klical na odgovor. Sosedje, ki so mu takrat pomagali, so zbežali preko meje, hčerka, ki je bila takrat kot droben otrok prisotna, molči. Toda oglasila se je—vest. Ta vest kriči in gloda v Trlepovi notranjosti vedno huje. Ne more je utopiti v pijači, ne prekričati s svojo podivjanostjo in rohnjenjem pred domačimi. Ni sreče in ni sloge v Trlepovi družini. Mati, ki ne ve za zločin, ker je takrat ni bilo doma, ne ve vsa razdvojena, ali naj joka za padlim sinom domobrancem ali za tistim, ki je padel kot partizan.

Oče in hči nosita vsak svojo strašno grozo v srcu. Ob večerih se jim zdi, da straši okrog hiše. Umorjeni se vračajo. Tako visi črn oblak nesreče in groze nad Trlepovino, ki se je vsi sosedje izogibljajo.

Spet so poklicali župnika, da bi "prežegal" hišo in prepodil prikazni, ko na večer vstopi v hišo neznanec, nekdanji partizan, ki išče sled za izginulo patroljo. Zda je drama zavoljza in razvozlja. V razgovoru z neznanecem Trlep klone in prizna zločin.

Drama se je globoko dojmila gledalcev. Njen avtor, Vasja Ocvirk je z njo dokazal lep talent za dramske stvaritve.

Ljubljanska drama bo v svojem letošnjem programu dala več poudarka modernim dramskim stvaritvam in komedijam. Med drugim napoveduje tudi dve izvirni slovenski komediji, in sicer "Pravljico o smehu," ki jo je napisal Igor Torkar in kome-

dijo "Na robu mesta," ki jo je napisala Mira Miheličeva. Torkarjeva "Pravljica o smehu" se dogaja v živalskem svetu. Dejanje je zelo pestro in razgibanano, saj nastopi kar 25 različnih žival. Komedija je duhovita satira in ne morda igra za otroke, kakor bi kdo po naslovu zmotno sklepal. Zaradi pestrega dejanja pa bo prav gotovo zelo privlačna tudi za mladino.

France Prešeren v novi slovenski operi

Tragično življenje in ljubezen velikega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, so že opisali nekateri slovenski pisatelji in gledali smo ga že tudi dramatičnega na odskih deskah. Slovenski skladatelj in dirigent dr. Danilo Svara je zdaj iz odlomkov iz Prešernovega življenja ustvaril novo opero. Naslov ji je dal "Slovo od mladosti." Besedilo za opero je napisala slovenska pisateljica Ljuba Prenerjeva. Glavni motiv te nove opere je predvsem nesrečna pesnikova ljubezen do meščanke Julije.

Delo prepletajo številni Prešernovi verzi. Prvo dejanje te lirčne opere prikazuje pesnikovo prvo srečanje z Julijo pred trnovsko cerkvijo v Ljubljani. V drugem dejanju nastopa največ balet, ki predvaja Prešernovo balado o Urški in povodnem možu, zadnje dejanje pa zaključuje Prešernovo nesrečno ljubezen s tem, da Julijini starši in škof Wolff pregovorijo dekleta, da se omoži s premožni Schouchens-theulom.

Opero bodo izvedli na deskah ljubljanskega opernega gledališča pod glasbenim vodstvom avtorja še v letošnji sezoni.

Še pred zimo nas obišče "Vesna"

Vesno so naši davni predniki, stari Slovani imenovali boginjo pomladi, tako se pa imenuje tudi glavna junakinja zadnjega slovenskega filma, ki so ga v ateljejih "Triglav filma" dovršili in smo ga gledali v kinematografih že v oktobru. O tem filmu so slovenski časopisi že veliko pisali. Film, za katerega je scenarij napisal slovenski pesnik Matej Bor, zajema veselo študentovsko zgodbo takšno, kakršne so vedno prijetne za naše oči in ušesa, saj nas spominjajo morda na kakšne napol pozabljene vesele mladostne dogodivščine.

Film je poln vedrine, smeha, ljubezenskih zapletov, veselih, mladih, čisto "filmskih" obrazov in seveda tudi sporta. Glavno junakinjo Metko, študentko arhitekture, ki igra Vesno, so režiserji slučajno nekje iztaknili. Prav nikoli ni sanjerala o filmski karijeri, niti ni imela nikoli navade izrezovati slike filmskih junakov in junakinj iz revij itd. in pravi, da tudi v bodoče ne bo počenjala takih reči, temveč bo takoj nadaljevala s študijem in se pripravila za izpite, ki jih je lani morala odložiti zaradi filmanja.

Podobno ali skoraj podobno je tudi z večino ostalih glavnih igralcev, le nekatere bolj postranske vloge so razdeljene med poklicne igralce. Film je režiral znan češki filmski režiser František Čap.

"Na valovih Mure" se imenuje nov domač kratki film, za katerega je napisal scenarij filmski režiser Igor Pretnar, ki film tudi režira. Prizorišče, dogajanja, so tipični plavajoči mlini na Muri, kjer se zapleta in razpleta ljubezenska zgodba med revnim vaškim dekletom in mlinarjem. V filmu nastopajo predvsem poklicni gledališki igralci.

Slovensko filmsko podjetje "Triglav film" je skupno s podjetjem "Ransafil" iz Hambur-

ga letos izdelalo tudi prvi barvni umetniški film, ki ima naslov "Dalmatinska svatba." Dejanje se dogaja v Dalmaciji, kar poveže naslov in je ves film prepleten z našimi domačimi folklornimi pesmi in običaji. Film je režiral režiser Geza von Bolvary. Tudi veliko tehničnega osebja in večina glavnih igralcev je iz tujine, med drugim nastopata dva pristna črna plesalca, ki sta bila nekaj časa tudi v Ljubljani, seveda vzbujala veliko senzacijo, ko so snemali v ateljejih in sta

To filmanje je bilo zvezano z velikimi stroški, ki jih naše domače filmsko podjetje nikakor ne bi zmoglo, da ne omenimo tehničnih težav. Sodelovanje z izkušnimi strokovnjaki "Hansafilma" je zelo koristilo filmskim delavcem mladega slovenskega filmskega podjetja.

Film so pričeli snemati v Dubrovniku 14. julija, od 12. septembra pa so s snemanjem nadaljevali v ljubljanskih ateljejih "Triglav filma." Posnet je bil v rekordnem času 57 snemalnih dni.

Talentirani slovenski violinist Igor Ozim je nedavno na mednarodnem natečaju v Münchenu, kjer je bil najmlajši med sodelujočimi, zasedel prvo mesto z violino. Zato je nastopil na zaključnem koncertu glasbenega festivala. Po vrnitvi bo mladi umetnik priredil nekaj koncertov, nato pa se bo vrnil v Anglijo, kjer bo nadaljeval glasbeni študij.

(Slovenska Izsetjevska matica)

310 MILIJONOV NAGIH LJUDI NA ZEMLJI

Po statistiki mednarodne organizacije UNESCO je bilo leta 1951 na svetu 700 milijonov ljudi, ki jim je bil pas ali kos platna edina obleka. Nekaj sto milijonov ljudi se zadovoljuje s kosom blaga ali s kožuhom, ki jih varuje poleti in pozimi, tri sto deset milijonov ljudi pa živi še popolnoma nagih. Tako lahko rečemo, da daleč nad polovico človeštva še ne nosi obleke, običajne za civilni svet. Učenjaki pravijo, da žive nagel mnogo bolj zdravo življenje kot oblečeni in da golota pospešuje tek. Komaj polovico človeštva živi v trdnih stavbah, vsi drugi pa v votlinah, kolibah ali pod šotori. Nad tri sto milijonov ljudi pa živi še vedno brez streh nad seboj.

ZDRAVNIŠKI NASVET KADILCEM

Neki angleški zdravnik je svetoval zakrknjenim kadilcem, naj se ne odrečejo slabi navadi iz bojzani pred posledicami: "Znano je, da zabrede večina kadilcev, ki se odvadijo, v drugo napako. Jedo več, kot je potrebno. S tem pa lahko postanejo žrtve sladkorne bolezni, kroničnega bronhitisa artoznih motenj in drugih bolezni."

Ko vas

BOLIJNO NOGE imate bolečine po vsem životu

Mnogo bolečin života so posledica šibkih gležnjev ali drugih navadnih situacij nog. Dovolite, da vam pokazemo koliko tisočih je naslo olajšavo z dr. Scholl'svim zdravilom, podporo gležnja, ali pripomočka. Pridite za

Dr. Scholl's
FOOT COMFORT SERVICE
MADE IN U.S.A.

MANDEL SHOE STORE
6125 St. Clair Ave.
dvoja vrata od North American banke

Svobodno tržiško ozemlje

Označba Svobodno tržiško ozemlje te čase zveni nekako ironično. Formirali so ga zastopniki Zedinjenih držav, Sovjetske Zveze, Britanije in Francije, ki so po drugi svetovni vojni sestavljali mirovno pogodbo za Italijo. Zavezniki se niso mogli zediniti, da bi Trst dali Jugoslaviji ali Italiji. Jugoslavija se je borila na strani zmagovitih zaveznikov in je proti koncu tuje prepodila nemške okupatorje iz Trsta, toda prebivalstvo mesta Trsta je po večini italijanko.

Tako so formirali Svobodno tržiško ozemlje, ki naj bi bilo pod zaščito Združenih narodov ter imelo svojo lastno upravo z lastnim gubernijem. Gori omenjeni zavezniki pa se niso mogli zediniti za imenovanje gubernerja in tako je tako imenovano Svobodno tržiško ozemlje ostalo okupirano od zavezniških čet. Severni del z mestom Trstom in pristaniščem, tako imenovana cona A, je bila v upravi angloameriških okupacijskih čet, južni del, to je cona B, pa v upravi jugoslovanskih čet. Tako je ostalo do zadnjega časa.

Pretekli teden pa sta vladi Zedinjenih držav in Britanije objavili, da bosta ob prvi praktični priliki umaknili svoje čete iz Trsta in prepustili upravo cone A Italiji. Cona B pa seveda še

vedno ostane v upravi jugoslovanskih čet. To naj bi bila začasna rešitev zadeve. Italija je odlokl Zedinjenih držav in Britanije formalno sprejela, Jugoslavija pa ga odklanja, ker se boji za usodo desetisočev Slovencev, ki bivajo v coni A, kateri so bili že dosedaj zapostavljeni in ki bodo pod izključno italijansko upravo izgubili zadnje narodnostne in gospodarske pravice.

Tržaška situacija se zdi eksplozivna in nihče ne ve, kakšne razvoje prinesejo prihodnji dnevi in teden. Verjetno je, da bo zadeva predložena v razpravo organizaciji Združenih narodov.

S Trstom že zadnjih dvajset stoletij žonglirajo razne velesile. Ustanovljeno je bilo pred začetkom našega časosteva in v vsem tem času je bilo manj kot 300 let res "svobodno mesto." Neodvisnost mesta je bila priznana leta 948, toda leta 1202 je padlo pod oblast Benetk. Ponejze je prišlo pod oblast Habsburžanov, ki so vladali Trstu do konca prve svetovne vojne. Avstrijski cesar Karl VI. je leta 1719 proglasil Trst za

svobodno pristanišče. Pod avstrijsko vlado se je mesto močno razvilo, ker je predstavljalo glavno pristanišče za vso Avstro-Ogrsko.

Po prvi svetovni vojni je bil Trst z velikim delom slovenskega in hrvatskega ozemlja prisojen Italiji. Tekom italijanske okupacije je mesto gospodarsko hiral, ker ni dobivalo prometa iz svojega naravnega zaledja, ki je slovensko in hrvatsko, Italija pa ima svojih lastnih pristanišč več kot dovolj. Po drugi svetovni vojni je Italija izgubila Trst in Julijsko krajino in ustanovljeno je bilo tako imenovano Svobodno tržiško ozemlje. To ozemlje zavzema mesto Trst in opek kos obale, vsega skupaj 276 kvadratnih milj. Kot že gori omenjeno, je razdeljeno v dve coni; cona A, ki je zdaj še pod upravo angloameriških okupacijskih čet, in cono B, ki je pod upravo jugoslovanskih čet.

Mesto Trst ima danes okrog 280.000 prebivalcev; v vsej coni A je okrog 300.000 prebivalcev in med njimi je desetisoče Slovencev. Cona B šteje okrog 70.000 prebivalcev, ki so po veliki večini Slovenci in Hrvati; tam bivajoči Italijani pa imajo vse narodnostne in gospodarske pravice.

Pred prvo svetovno vojno je bil slovenski živelj v Trstu razgiban in močan. Takrat je mesto štelo okrog 200.000 prebivalcev in od teh je bilo do 70.000 Slovencev. Tekom 25-letne italijanske okupacije je bil slovenski živelj v Trstu silno zatiran narodnostno in gospodarsko.

V gornjem so navedeni nekateri podatki o Svobodnem tržiškem ozemlju, malem koščku ozemlja, o katerem se zadnje dni mnogo razpravlja v svetovnem časopisju, na radio in med državniki.

—NEW ERA, glasilo ABZ

ST. CLAIR BEVERAGE
7702 St. Clair Ave., EX 1-0498
Odpri 9. do 9. zv.
Pivo, šampanjec, domača in importirana vina, mehka pijača, cigarete. Cena piva je bila znižana.

Oglašajte v Enakopravnosti

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT

Manj kot 1/2 cena!

REGULARNO 10.⁹⁵

BUTTON FRONTER

\$5

Mere 12 do 20
Mere 14 1/2 do 24 1/2

Obleka z gumbi spredaj in iz gladko tkanega acetate in rayon blaga. Pomaga otresti gube, in drži obliko prav dobro. Lep krog z pasom iz enakega blaga in gumbi z bleščecimi kamenčki. V črni, temno plavi, purple in rjavi barvi.

Telefonska naročila sprejeta dokler traja zaloga—Pokličite
CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement oddelek z žensko opravo

3.98 do 7.98 volneno blago

- Check
- Tweeds
- Novelty Weaves
- Plaids
- Flannels
- Stripes
- Plains
- Vsi izredni nakupi

Za krila . . . suknje . . . obleke! Ostanke od 1 do 8 jardov. Vse volneno blago prvovrstne kakovosti. Vse 54 inčev široko. Na tisoče jardov finega volnena blaga v vseh največjih vzorcih in barvah, za vašo zimsko opravo. Čudili se boste izvrstni kakovosti tega blaga, po tej nizki ceni. Pridite zgodaj, da dobite najboljšo izbero.

The May Co.'s Basement oddelek z blagom na jarde

1.99
JARDA

VABILO NA

KOKOŠJO VECERJO

KATERO PRIREDI

Gospodinjski odsek A. J. C. na Recher Ave.

V NEDELJO, 15. NOVEMBRA

Igra GRABNARJEVA GODBA VECERJA \$1.50